

MGLC Mednarodni grafični
likovni center Ljubljana

IZOBRAŽEVALNO GRADIVO RAZSTAVE

Nora Turato, *eto ti na*

MGLC, Grad Tivoli, Ljubljana

11. 9.–8. 11. 2020

VSEBINA

Gradivo predstavlja multimedijsko razstavo *Nora Turato, eto ti na*. Ta temelji na performansu, ki je umetničin primarni medij, na razstavi nadgrajen z grafičnimi deli in videom. Osnovno vsebinsko izrazilo je jezik, izražen skozi glas, barve, napise ...

Razstava je nekakšen likovni portret jezika našega časa.

KLJUČNI POJMI OGLEDA

- Performans kot živa oblika umetnosti
- Razstava kot preplet večžanrskosti
- Jezik kot vsebina in medij izražanja
- Umetnost mlajše generacije ustvarjalcev

STRUKTURA OGLEDA

Ogled razstave traja 45 min (v kombinaciji z delavnico 90 min) in je zasnovan sledeče:

- Kratka predstavitev umetnice in koncepta razstave
- Nekajminutni ogled videa, v katerem spoznamo umetničino prakso performansa
- Ogrevna vprašanja, ki jih namenimo učencem na podlagi povedanega in prikazanega
- Sprehod po razstavi in pogovor o ključnih temah
- Zaključna refleksija ogleda v obliki komentarjev in naloge na temo performansa
- Opcijsko: ogled razstave v kombinaciji z delavnico vizualne poezije (90 min)

Vodene ogleda izvaja umetnostna zgodovinarica in galerijska pedagoginja Tina Boc.

Ogled razstave priporočamo predvsem srednješolcem, deloma tudi zadnji triadi osnovne šole. Strokovnim delavcem (učiteljem, mentorjem, KUV koordinatorjem) omogočimo brezplačen predhoden ogled.

NORA TURATO

je na Hrvaškem rojena in v Amsterdamu živeča umetnica in performerka, ki je v svetu sodobne umetnosti svojevrsten *wunderkind*: v svojih poznih dvajsetih letih je zaslovela kot prepoznaven glas nove generacije. V energičnih in brihtnih performansih vpije, popeva, narekuje in zapoveduje; njeni nastopi so kot zloženske jezikovnih fragmentov iz najrazličnejših virov. Ustvarja tudi na področju videa, grafičnega oblikovanja, knjige umetnika itd. Pri svojem delu tesno prepleta medije in gradi prakso, v kateri se poigrava z jezikom in *ready-made* besednjakom.

V zadnjih letih se je javnosti predstavila s številnimi predstavami in razstavami na različnih prizoriščih po svetu, pred tremi leti je gostovala tudi na ljubljanskem 32. grafičnem bienalu.

Nora Turato nima svoje spletne strani, vendar je zelo aktivna na svetovnem spletu in družabnih omrežjih, od koder črpa večino idej za svoje delo. Spoznate jo lahko v tem 1-minutnem videu:

<https://beursschouwburg.be/en/events/say-hi-to/say-hi-to-nora-turato/>

Na fotografiji je njen posnetek z otvoritvenega performansa v Ljubljani. Z umetnico smo izvedli tudi pogovor; oboje je dostopno na spletni strani www.mglc-lj.si, performans tudi na youtubeu.

PERFORMANS KOT IZHODIŠČE RAZSTAVE

Oglaševalski slogani, politične parole, spletne modrosti, fragmenti popularne kulture, citati iz filmov, literature in gledališča. Vsi ti jezikovni izseki se brez posebnega reda znajdejo v intenzivnih in glasnih performansih Nore Turato. Besede in besedne igre sestavlja asociativno, prej po zvočni bližini kot logiki pomena, zato njeni performansi *bolj zvenijo, kot pomenijo*, je ob razstavi zapisal kurator Vladimir Vidmar.

Performans je vnaprej pripravljena prezentacija, namenjena občinstvu. Običajno je opisan kot katerakoli situacija, v kateri je performerjevo telo v času in prostoru postavljeno v razmerje med performerjem in občinstvom. Je umetniška oblika, pri kateri je sporočilo preneseno prek režirane (vendar ne v celoti predvidljive) zgradbe dogodka, v katerem sodeluje ali »igra« umetnik sam. Umetniško delo se zgodi v času in prostoru in je enkratno ter neponovljivo. Umetnikova akcija je nosilec sporočila, ne le kot prisotnost in izraznost njegovega telesa ali kot vizualna plat dogodka, temveč so v ospredju njegova dejanja in izjave, ki jih posreduje.

Umetnica: »Na primer, če imam stavek, živim stavek. Ga vpletem v performans. Nato pa v tiskan zapis ali videodelo. Ta isti stavek potem vidi in po svoje uporabi občinstvo.«

ETO TI NA/RAZSTAVA

eto ti na je naslov razstave in odraža njeno bistvo. Je besedna zveza, ki ne pomeni nič posebnega, neprevedena je sposojena iz drugega (umetničinega maternega) jezika in je brez nujne povezave s posebnim kontekstom. Je bolj ritem, takt, zvok kot poved, ki bi nekaj pomenila.

Vse, kar je na razstavi, izhaja iz performansa; razstava je njegova večmedijska nadgradnja, zato nima posebne tekstovne opreme, napisov ali pojasnil. Govori skozi poudarjeno vizualno govorico, različne tipe pisave in barvne odtenke, ki nagovarjajo naš podzavestni del.

nas opozarjajo, da se gibljemo skozi simbolne prostore neskončnih zmožnosti besed, glasov in jezika. Izmenjujejo se živi barvni odtenki, rokopis umetnice, pisave javnega komuniciranja, sijoče barvne emajlne plošče, plakati ... To ploskovito barvno in oblikovno govorico poznamo iz oglaševanja in javnega sporočanja. Na razstavi se bere kot zapis kolektivnega nezavednega digitalne dobe, naših travm in želja. Govorica barv in oblik ilustrira naše razmerje z jezikom.

Sprehod po razstavi razkriva monumentalne sijoče tipografske in barvite galerijske stene, ki

JEZIK

Jezik je rdeča nit razstave, je osnovno izrazilo in začetek umetničnega dela. Je pa tudi nekaj, kar zadeva slehernega obiskovalca, saj jezik v vsej njegovi razsežnosti in kot najbližji približek manifestaciji misli ali ideje uporabljamo vsi.

Je jezik vedno sposoben izreči, kar hočemo reči?

Jezik v obliki pisne besede ob množični uporabi interneta in družabnih omrežij še nikoli ni bil tako dominanten, kot je danes. Z njim izkazujemo obstoječe družbene norme in standarde.

Že omenjeni naslov razstave opozarja na to, na kar meri cela razstava, in sicer na tisto neprevedljivo v jeziku. Na to, kako naključna srečanja glasov porajajo naključna srečanja pomenov: recimo besede, ki se podobno slišijo, a imajo različne pomen; ali besedne igre, vici; ali poezija.

Razstava ustvarja neke vrste jezikovni ready-made: besede, ki se s postavitvijo v nov kontekst ter v prosto in neobvladljivo asociativno verigo spreminjajo v umetniško delo.

KOMENTARJI IN DOMAČA NALOGA

Pogovorimo se o razstavi in zasnujemo nalogo, v kateri udeleženci ustvarijo performans.

Nalogo izvedemo doma ali v razredu. Predlagamo takole:

Performans naj izhaja iz novice, ki jo pridobimo iz nekega vira dnevnih novic (splet, družabna omrežja, časopisi, radio, televizija ...). Lahko je kakršnakoli, navaden trač ali resna znanstvena vest, v njej intuitivno podčrtamo besede, ki najbolj padejo v oči. Podčrtamo jih lahko toliko, kolikor želimo. Nato jih preberemo naglas, pri čemer uporabimo barvo in jakost glasu, ki se nam zdita primerna za izbrano besedo. Lahko se tudi posnamemo.

Po izvedbi opišemo svoje občutke.

DELAVNICA VIZUALNE POEZIJE

Kaj je vizualna poezija?

Je oblika neoavantgardne poezije, ki ima poudarjeno vizualno razsežnost. Četudi še ohranja posamezne besedne (jezikovne) elemente, lahko učinkuje kot čisto likovno sporočilo. V svojem silovitem razmahu v drugi polovici 20. stoletja je vizualna poezija pogosto izstopila iz prostora knjige, revije ali razstavnega panoja in obšla klasične oblike predstavljanja; danes se večinoma pojavlja v digitalni umetnosti.

Kaj je naša naloga:

Po ogledu razstave napišemo besede in/ali asociacije, ki so nam ostale v spominu. Zamislimo si lik, podobo, ki bo lahko ilustrirala izbrane besede. Oblikujemo podobo z izbranimi besedami.

Lahko si pomagamo tudi z drugimi viri.

Nekaj primerkov:

... or his, wings
capture the wind,
he is king of the
ocean skies. His
majestic feathers,
shine in the sun
and glow under
the great moon
his eyes, all-knowing,
show no fear. He spins, he twirls, he
plummets, forever striving to learn
more, forever yearning to improve, flying
free, slicing the clouds with silvery
wings and a bright beak, gliding beautifully across
the rippled night, showing off for the empty seas who
support him fully. Two shimmering birds match his pace,
they bring him to
a place, called heaven,
where he can learn,
forever, in peace and
harmony, amongst
others of his kind,
others that

hala tivoli
alah ivolit
laha voliti
ahal olitiv
hala litivo
alah itivol
laha tivoli
alah itivol
hala litivo
ahal olitiv
laha voliti
alah ivolit
hala tivoli
ahal ivolit
laha voliti
alah olitiv
hala litivo
ahal itivol
hala litivo
alah olitiv
laha voliti
ahal ivolit
hala tivoli
ahal itivol
hala litivo
alah olitiv
hala voliti
ahal ivolit
laha tivoli

37

sur quand
l'air se
frotte
contre
le vent
soufflé
et que le tonnerre
gronde
Mou
na
mo
u
r
qu
i
a
t
d
o
u
x
q
u
a
n
d
l
a
p
l
u
i
e
a
u
c
h
a
u
d
i
o
t
o
m
a
b
e
a
t
o
u
t
p
r
è
s
d
e
t
o
u
r

RAZSTAVA ŠIRI SVOJE MEJE Z OBRAZSTAVNIMI DOGODKI. PRIPOROČAMO UDELEŽBO NA SLEDEČIH:

- **Predavanje: *Digitalni domorodci in vesolje informacij***
torek, 6. 10., 18.00, predava Ajda Pretnar, računska antropologinja
Ameriški predavatelj, pisatelj in pedagog Marc Prensky je generacije, ki odraščajo z vseprisotnimi tehnologijami in svetovnim medmrežjem, poimenoval digitalni domorodci. Vešči hitrega rokovanja z vsako tehnološko novotarijo suvereno navigirajo v svetu družabnih omrežij, spletnih brskalnikov in aplikacij, pri čemer so navajeni, da so vse informacije na dosegu roke. Znamo ločiti zrnje od plev ali smo dosegli točko informacijske zasičenosti in nas dosežejo le še najbolj bizarne, bombastične in šokantne novice?
Brezplačno
- ***Nisem več otrok, dajte mi moč, delavnica performansa za mladostnike 12+***
sobota, 10. 10., 10.00–16.00, izvaja Katarina Stegnar, igralka, gibalka in performerka
Po uvodnem pogovoru o performansu kot obliki izražanja bomo določili temo delavnice, ki izhaja iz naslova delavnice, in vsebino vezali na osebno izkušnjo. Nato bomo skočili v vodo, torej na oder, in poskušali ideje prelitati v svoj performans.
Brezplačno
- **Javni vodstvi s kuratorjem razstave Vladimirjem Vidmarjem**
torek, 13. 10., in četrtek, 5. 11., ob 17.00

SPLOŠNE INFORMACIJE:

Razstava je na ogled do 8. 11. 2020 od torika do nedelje, 10.00–18.00; za skupine tudi po dogovoru. Razstavišče: Mednarodni grafični likovni center, Grad Tivoli, Pod turnom 3, Ljubljana

Informacije: www.mglc-lj.si;

FB, twitter, instagram: mglc ljubljana

Kontakt: **Lili Šturm**, lili.sturm@mglc-lj.si; tel. 01 2413 818/800

Napotki za obisk:

Naročilo vodenja po razstavi ali delavnice je potrebno vsaj pet dni pred obiskom.

Na vodnika počakamo na recepciji v pritličju, tam tudi uredimo vstopnino.

Na razstavo ni dovoljeno vnašanje hrane in pijače kot tudi ne večjih torb in dežnikov.

Fotografiranje je dovoljeno.

Toaletni prostori so v galeriji in pritličnem prostoru MGLC.

Prostor za malico je v Predavalnici MGLC.

Program se zaradi ukrepov proti covidu-19 izvaja v skladu z navodili NIJZ:

Upoštevati je treba varnostno razdaljo 1,5 m.

Uporaba mask je obvezna.

Uporabniki naj prinesejo svojo masko.

Ob prihodu v prostor si morajo uporabniki razkužiti roke (razkužilo je na voljo).

V skladu z aktualnimi priporočili NIJZ si pridružujemo pravico do spremembe ali odpovedi programa.

Uporabljeni viri:

Obrazstavna zloženska: Nora Turato, *eto ti na*, Grad Tivoli, 11. 9.–8. 11. 2020, ur. Karla Železnik, Ljubljana, september 2020

Pogovor z umetnico Nora Turato, pogovarjal se je kurator razstave Vladimir Vidmar, 12. 9. 2020, dostopno na www.mglc-lj.si

Interno vodstvo kuratorja razstave Vladimirja Vidmarja, 16. 9. 2020

Eto ti na: parole in slengizmi, "jezikovna krajina digitalne dobe", RTVSLO, MMC, 11. 9. 2020

Razstava v Mednarodnem grafičnem likovnem centru, Radio SLO3, ARS, Svet kulture, 14. 9. 2020

Razstava Nore Turato v Mednarodnem grafičnem likovnem centru, Radio SLO2, Val 202, Kulturnice, 14. 9. 2020

Pojmovnik slovenske umetnosti 1945–2005, <http://www.pojmovnik.si>

Fotografije: Jaka Babnik, Urška Boljkovac. Arhiv MGLC.

Gradivo je pripravila Lili Šturm, muzejska svetovalka, MGLC

Ljubljana, september 2020